

Департамент освіти Хмельницької міської ради
методичний кабінет Навчально—виховний комплекс № 2

**Використання інформаційних технологій
на уроках трудового навчання**

Опис досвіду роботи
вчителя трудового навчання
Галян Інни Станіславівни

Хмельницький – 2020

Анотація

Зміст

Вступ

1. Технічні засоби навчання.
2. Види інформаційних технологій на уроках трудового навчання.
3. . Приклад уроку з використанням ІКТ.
4. Висновки .
5. Список використаних джерел.

Анотація. У статті запропоновано дослідження прийомів інтерактивного навчання при впровадженні їх в навчальний процес та проведенні уроків з трудового навчання. Спираючись на сучасні особливості використання вказаних прийомів враховано певні особливості їх використання в навчальному процесі.

Вступ

Основною метою трудового навчання є формування технологічно грамотної особистості, підготовленої до життя і активної трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного, інформаційного суспільства., життєво необхідних знань, умінь і навичок ведення домашнього господарства, забезпечення умов для професійного самовизначення учнів, вироблення в них навичок творчої діяльності, виховання культури праці .

Одним з основних завдань системи загальної середньої освіти є підвищення якості навчання. Але при цьому оцінка якості навчання зазвичай здійснюється по придбаних і сформованих в процесі навчання знаннях, уміннях і навиках. Проте така оцінка фактично не відображає рівень розвитку різних здібностей особи. У зв'язку з цим, з позиції системного психолого-педагогічного підходу, пропонується оцінювати якість навчання в середньому учбовому закладі по рівню розвитку інтелекту дитини (вербального і невербального), і по психологічній готовності до діяльності в подальшій освітній системі або в професійній діяльності. Відповідно до психолого-педагогічної концепції - підвищення якості навчання випускників

загальноосвітніх шкіл може бути забезпечене при застосуванні в учбовому процесі трьох груп організації психолого—педагогічних технологій: *дослідження, проектування і взаємодії*. Прикладом таких ефективних педагогічних технологій є **впровадження інформаційних технологій на уроках трудового навчання.**

1. Технічні засоби навчання

Успішність процесу навчання, ефективність використання в ньому сучасних методів навчання значною мірою залежать від матеріальних передумов. Засоби навчання — допоміжні матеріальні засоби школи з їх специфічними дидактичними функціями. Слово вчителя — найістотніший засіб навчання. За допомогою слова вчитель організовує засвоєння знань учнями, формування в них практичних умінь і навичок. Викладаючи новий матеріал, він спонукає учнів до міркувань, обґрунтувань, роздумів над ним. Підручник як важливий засіб навчання слугує учневі для відновлення в пам'яті, повторення та закріплення знань, здобутих на уроці, виконання домашнього завдання, повторення пройденого матеріалу .

Інші засоби навчання виконують різноманітні функції: одні замінюють учителя як джерело знань (кінофільми, магнітофон, навчальні пристрої та ін.); другі — конкретизують, уточнюють, поглиблюють відомості, які повідомляє вчитель (картини, карти, таблиці та інший наочний матеріал); треті — є прямими об'єктами вивчення, дослідження (машини, прилади, об'єкти природи, виробництва); четверті — «посередники» між школярем і природою або виробництвом у тих випадках, коли безпосереднє вивчення останніх неможливе або утруднене (препарати, моделі, колекції тощо); п'яті використовують переважно для озброєння учнів уміннями та навичками — навчальними і виробничими (прилади, інструменти та ін.); шості — символічні (знакові) засоби (схеми, карти, графіки, діаграми тощо).

Поширення Інтернет – технологій надало людству необмежений доступ до будь – якої галузі людських знань. Програми – перекладачі знищили мовні бар'єри, дозволивши спілкуватись людям з різних континентів. Не обминули комп'ютерні технології й такої галузі людського життя, як освіта.

Отже, проведення уроків з впровадженням інформаційних технологій на уроках трудового навчання, включає в себе такі компоненти, як :

Інтерактивної дошки ,

Проектора ,

Комп'ютера ,

Мережі Інтернет,

Інтерактивної указки (не обов'язково, але такі існують)

Програмного забезпечення .

На мою думку, технологія проведення уроків з використанням сучасних інформаційних технологій тренує й активує пам'ять, спостережливість, кмітливність, концентрує увагу учнів, змушує їх по новому оцінити пропоновану інформацію. Одночасно, комп'ютер на уроці значно розширює можливості подання навчального матеріалу. Застосування кольорів, графіки, звуку, сучасних засобів відеотехніки, дозволяє моделювати різні ситуації й середовища. Це в свою чергу, дозволяє вирішити ще одне найважливіше питання – **мотивацію до навчання**, адже вчитися стало цікаво. А коли вчитися стає цікаво, то комп'ютер стає потужним інструментом, що дозволяє

вирішувати нові, раніше не вирішені дидактичні завдання, створювати потужний банк ідей, з подальшою накопичуваною інформацією подальшим накопиченням відповідної інформації.

Використання такого комплексу дозволяє замінити традиційні наочні посібники на уроках мультимедійними: на уроки історії і географії не потрібно носити карти і глобуси, на уроках хімії не обов'язково діставати з шаф запилені моделі молекул і кристалічних решіток, в кабінеті біології не обов'язково зберігати скелет, на уроки літератури і художньої культури можна не носити товстенні і дорогі альбоми репродукцій. Окрім цього, оскільки дошка інтерактивна, то вчитель і діти можуть взаємодіяти з нею: ставити питання, давати відповіді (тестувати себе), працювати над помилками, удосконалювати вимову і тому подібне .

2. Види інформаційних технологій на уроках трудового навчання

При впровадженні інформаційних технологій на уроках трудового навчання учень стає повноправним учасником учбового процесу, його досвід служить основним джерелом учбового пізнання. Учитель не дає готових знань, але спонукає учасників до самостійного пошуку. В порівнянні з традиційним навчанням в інтерактивному навчанні змінюється взаємодія педагога і учня: активність педагога поступається місцем активності учнів, а завданням педагога стає створення умов для їх ініціативи. Педагог відмовляється від ролі своєрідного фільтру, проникного через себе учбову інформацію, і виконує функцію помічника в роботі, одного з джерел інформації. Впровадження в освіті інтерактивних технологій підвищує загальний рівень учбового процесу, підсилює мотивацію навчання і пізнавальну активність що вчать, постійно підтримує вчителів в стані творчого пошуку дидактичних інновацій.

. Сучасні технічні засоби навчання не є найважливішою необхідністю, яка покликана допомогти школі загалом вирішити всі поставлені перед нею завдання, але вони можуть внести суттєвий вклад у вдосконалення навчально-виховного процесу .

Чому важливо на уроках трудового навчання, використовувати інформаційні технології?

Якщо ж говорити про основні функції комп'ютера в навчальному процесі, то він виступає як об'єкт вивчення і засіб навчання. Оскільки сучасна

програма трудового навчання базується на впровадженні певних проєктів, вчитель самостійно підбирає, які проєкти буде впроваджувати в тих чи інших класах, то тоді інформаційні технології будуть цінним помічником не тільки для вчителя але і для учнів

. Проводячи аналіз прийомів інтерактивного навчання слід зазначити, що до них належать ті, що можна використати при проведенні уроків трудового навчання.

«Акваріум». Учасники об'єднуються у групи по 4-6 осіб та ознайомлюються із завданням. Одна з груп займає місце в центрі аудиторії, отримує інструкцію щодо проведення групової дискусії: «Прочитайте завдання вголос; обговоріть його в групі, за 3-5 хвилин дійдіть спільного рішення ». Після завершення відведеного часу група повертається на місце.

Коротке обговорення того, що почули всім класом: чи погоджуєтеся ви з думкою групи? Чи була ця думка достатньо аргументованою? Потім інша група займає місце в центрі кола. Наступна група може обговорювати інше питання або іншу проблему.

«Коло ідей» Метою прийому є залучення всіх до обговорення проблеми. Порядок проведення: учитель ставить дискусійне питання та пропонує обговорити його в групах; після того, як вичерпався час обговорення, кожна група представляє лише один аспект проблеми, що обговорювалася; групи висловлюються по черзі, поки не буде вичерпано всі варіанти відповідей; під час обговорення теми на дошці складається список зазначених ідей; узагальнюються висловлені думки, робляться підсумки.

«Мозковий штурм». Метод розв'язування проблеми за обмежений час. Послідовність дій може бути такою. Крок 1. Вступ. Формулювання проблеми. Постановка завдань, визначення терміну обдумування пропозицій. Крок 2. Висловлення суджень, ідей. Реєстрація ідей на дошці. Крок 3. Обґрунтування своєї ідеї тими, хто її висловив. Загальна дискусія навколо представлених ідей (правильність, доцільність, оригінальність). Вибір найкращої ідеї. Крок 4. Обґрунтування остаточного вибору. Підбиття підсумків заняття.

«Метод «прес»». Використовується у випадках, коли виникають суперечливі питання та необхідно чітко аргументувати позицію з проблеми, переконати інших у правоті. Алгоритм виступу доповідача має бути чітким і включати: Позицію — «Я вважаю, що...» (висловлення думки, пояснення

точки зору). Обґрунтування: «...тому, що...» (наводиться причина появи цієї думки, докази на підтримку пропозиції). Приклад: фраза продовжується «...наприклад...» і наводяться факти, що підтверджують думку, позицію. Висновки: «Отже, я вважаю, що...» (висновок з того, про що йшла мова).

«Мікрофон». Дає змогу кожному висловити свою думку з приводу чогось. Правила проведення такі: говорити має тільки той, у кого «символічний мікрофон», висловлені думки не оцінюються і не коментуються, під час виступу ніхто не має права перебивати, перепитувати.

«Навчаючи – учусь». Прийом, що дозволяє передавати свої знання інших. Учням роздаються аркуші з конкретною інформацією. Вони повинні ознайомитися з її змістом і передати одному з учнів класу, при цьому отримати також інформацію від іншого учня. Після спілкування учнів у парах представник від кожної групи повідомляє класу те, про що дізналися учні під час спілкування.

«Ажурна пилка». Прийом, що заохочує до навчання один одного, дає змогу засвоїти значну кількість інформації за обмежений час. Учні повинні підготуватися до роботи в різних групах: домашній, учні отримують завдання, вдома опрацьовують інформацію, засвоюють та обговорюють її у групі; експертній, утвореній у класі вчителем із учнів – представників із кожної домашньої групи, що розробляла певну тему. Завдання полягає в тому, що кожному представнику «домашньої групи» треба повідомити

присутнім про свою тему, з членом групи обговорити всі доповіді, узагальнити їх і зробити висновок.

«Ток-шоу». Застосовується для залучення учнів до діяльності з набуття вмінь публічно виступати. Планом передбачається: оголошення теми дискусії. Пропозиція висловити думку окремим учням, які готувалися до дискусії із запропонованої теми. Пропозиція глядачам поставити запитання до цих учнів (ті, які запитують і відповідають, повинні робити це в стислій, лаконічній формі).

«Дискусія». Колективне обговорення спірного питання, обмін думками, ідеями між кількома учасниками. Правила ведення дискусії: сперечатися по суті. Не допускати образливих реплік, не давати виступам оцінку. Не нав'язувати свою думку. Поважати погляди опонентів, перш ніж критикувати, намагатися зрозуміти точку зору опонента. Чітко формулювати свої думки, стримувати емоції. Намагатися встановити істину, а не демонструвати красномовство. Уміти усвідомити свою неправоту та дійти спільної

Естафета. Учасники гри поділяються на дві команди, які змагаються у швидкості виконання загаданого вчителем завдання. Учні виконують завдання по черзі, але кожен учасник повинен враховувати відповіді (дії) попередніх учасників. Наприклад: учасники гри складають послідовність обробки будь-яких виробів або описують моделі одягу. Завдання можна виконувати в письмовій чи усній формі

Запропонований аналіз відібраних методів інтерактивного навчання на уроках трудового навчання знайомить учнів з сучасними засобами та способами навчання та досягнення відмінних результатів думки. Таку діяльність учнів дуже добре застосовувати на уроках розробки, виконання та захисту індивідуальних проектів виробів.

3 Приклад уроку з використанням ІКТ «Захист проекту»

Тема: “Захист проекту”

Формування компетентності уроку:

Навчальна — формування в учнів знань про захисту розроблених ними творчів проектів;

Виховна— виховання наполегливості та працьовитості,

Розвиваюча— удосконалювати уміння демонструвати власний виріб.

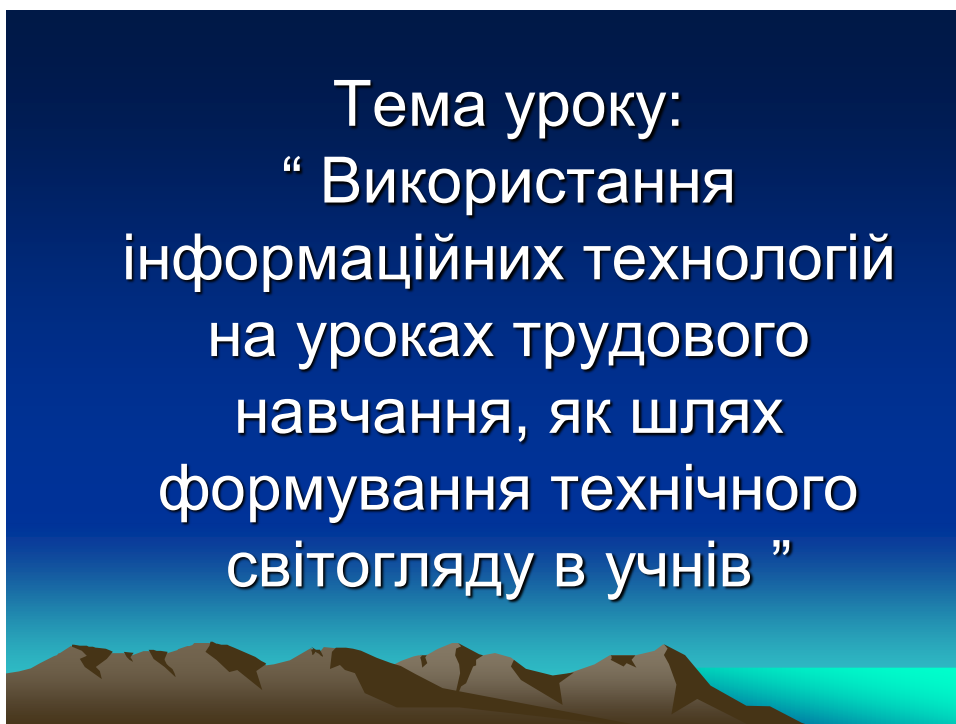
Перебіг уроку:

1. Організаційна частина

2. Актуалізація знань учнів

На наступному уроці ви будете захищати свої вироби, тому вам необхідно знати саму суть процесу захисту, а також потрібну документацію(портфоліо проєкту) та послідовність подання інформації при захисті.

3. Викладання нового матеріалу

Захист творчого проєкту:

На захист творчого проєкту кожен учень (група учнів) готує проєктну папку (пояснювальну записку) та виріб.

Рекомендований вміст проєктної папки:

1. Титульний лист

2. Зміст

3. Обґрунтування вибору теми проєкту
4. Фотографії виготовленого виробу
5. Обґрунтування теми вибраного виробу
6. Виявлення традицій і тенденцій
7. Банк ідей та пропозицій. Ескізи альтернативних виробів.
8. Дизайн— аналіз .
9. Обґрунтування виробу та характеристика використаних матеріалів та обладнання.
10. Технологічна частина.
11. Екологічне та економічне обґрунтування проєкту
12. Діаграма купівель спроможності.
13. Джерела інформації.
14. Приблизна можлива рубрикація пояснювальної записки (проєктної папки)

Пояснювальна записка повинна бути надрукована на аркушах паперу формату А 4.

Вона обов'язково повинна вміщувати такі розміри:

- “Обґрунтування теми проєкту”
- “Конструкція виробу”
- “Технологія виготовлення”

- “Економічне обґрунтування проєкту”
- “Рекламний проєкт”
- “Використана література”

На титульному листу пояснювальної записки пишуть:

- Назва проєкту;
- Прізвище ім'я учня та вчителя;
- Школа;
- Клас;
- Рік виконання роботи

У випадку виконання проєкту групою вказуються прізвища та імена кожного учня, групи та їх ролі (Дизайнер, майстер, рекламний агент, адміністратор).

На першому аркуші записуються назви розділів з вказаними номерами сторінок. Сторінки повинні бути пронумеровані та скріпленні.

Захист роботи відбувається перед спеціальною експертною комісією, яка складається із двох—чотирьох осіб (або однокласників, або учнів інших класів).

Для виступу кожному учневі дається 5—7 хв. Після виступу присутнім можуть ставити запитання та висловлювати власну думку. Запитання і пояснення повинні бути по суті проєктної роботи. Від учня, який захищає

свою роботу, повинні бути отриманні всі пояснення зі змісту, оформлення та виконання роботи, аргументовані посилання на джерела інформації. Підсумкова оцінка—рейтингова, яка включає самооцінку, середню колективну оцінку експертів та оцінку вчителя.

План виступу на захисті

1. Мета проєкту;

- * Аргументування виробу теми;
- * Собівартість потреби.

2. Розв'язуванні задачі: конструктивні

- Відповідність конструкції призначенні виробу;
- Міцність на надійність виробу;
- Вага, розподілення маси;
- Зручність у користуванні.

Технологічні:

- витрати матеріалів, їх дефіцитність, довговічність;
- Стандартність технології, необхідне обладнання;
- Складність та обсяг виконаних робіт.

Екологічні:

- не забрудненість навколишнього середовища при виробництві;
- Можливість використання відходів виробництва.

Естетичність:

- Оригінальні форми;
- Декоративність;
- Кольорове рішення.

Економічні та маркетингові

- Можливість масового виробництва та реалізації.

Коротка історична довідка з теми проєкту;

- Час виникнення виробу;
- Конструкції виробу в минулому та теперішньому часі;
- Використання матеріали

Перебіг виконання проєкту:

- Використана література;
- Конструкторсько—технологічні рішення поставлених задач;
- Розв'язання проблем, які виникли в ході практичної роботи.

Економічна доцільність виготовлення виробу, виходячи з аналізу:

- ринкова ціна аналогічного виробу;
- Розрахункова собівартість виробу;
- Реальні грошові затрати.

Висновки з теми проєкту:

1. Досягнення поставленої мети;
2. Результати розв'язання поставлених задач;
3. Аналіз випробування виробу;
4. Можлива модернізація виробу.

Власна оцінка роботи над проєктом.

Загальна оцінка є середньо - арифметичного чотирьох оцінок:

- За поточну роботу;
- За виріб;
- За пояснювальну записку(проєкту папку);
- За захист проєкту;

IV Практична робота. За планом, який ви законспектували в зошиті розробіть план свого виступу на наступному уроці. Те що ви сьогодні не завершите, будити доробляти вдома.

V Аналіз роботи усього класу.

VI Підсумок уроку

Отже, таким чином, інтерактивні технології в процесі виконання усього проєкту, є надзвичайно важливими, уся поетапна робота виконання учнями, одразу фіксується. Одразу можна побачити поетапну роботу учнів, що в подальшому можна використовувати для поетапної демонстрації в інших класах.

Висновки

Отже, значення інтерактивних технологій полягає в активізації пізнавальної та трудової діяльності учнів, підвищенні інтересу до занять трудового навчання. Завдяки їм у школярів створюється установка на творчу діяльність, на постійний пошук, що так важливо під час впровадження проектної діяльності навчання. При цьому створюються умови для формування особистісно значущих якостей, що виражаються у вмінні керувати своїм емоційним станом, формуються оперативні практичні вміння, попереджається втома, створюється комфортне середовище для навчання й виховання особистості школяра. Якщо говорити про інтерактивне трудове навчання то воно полягає в тому, що навчально-трудова процес організовується так, що практично всі учні задіяні в навчальній та трудовій діяльності, вони мають можливість розуміти й діяти залежно від того, що вони знають і думають. Спільна діяльність учнів у процесі навчання, засвоєння навчального матеріалу означає, що кожен учень робить свій особистий індивідуальний внесок, відбувається обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. Причому все це відбувається за умови взаємної підтримки і в атмосфері доброзичливості, що дозволяє отримувати не лише нові знання, а й розвивати саму пізнавальну діяльність. Інтерактивна діяльність на уроках трудового навчання передбачає організацію і розвиток діалогового спілкування, яке веде до взаєморозуміння, взаємних дій, до спільного вирішення загальних, але значимих для кожного учасника завдань. Інтерактив виключає домінування як

одного доповідача, так і однієї думки над іншими. У ході діалогового навчання учні вчаться критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, зважувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми

Список використаних джерел

1. Актуальні питання інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів // Комп'ютер школі та сім'ї. – 2002 – №6 – С.3 – 10.
2. Використання комп'ютерів у процесі трудового навчання учнів у школі // Рідна школа – 2000 – №10 – С. 36-38.
3. Гуревич Р. С. Чи потрібен комп'ютер на уроках трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти – 2001. –№2 – С.6-10.
4. Гуревич Р С., Шестопалюк О. В., Шевченко Л.С. "Застосування мультимедійних засобів навчання та глобальних інформаційних мереж у наукових дослідженнях".
5. Дідух В. Політехнічна освіта в процесі трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. - 1999. №3. - С.27-29.
6. Осипов О. "Створення та використання демонстраційної наочності на уроках трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. - 1999.- №2. – С.35-38.
7. Коберник О.М. та ін.. Методика навчання учнів 5-9 класів проектуванню в процесі вивчення технології обробки деревини і металу: навч.-метод. посіб. – Умань : УДПУ, 2005. – 114 с.
8. https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.myshared.ru%2Fslide%2F1113792%2F&psig=AOvVaw2Wsdy9M7eON18T6v_Pt2kS&ust=1581068694498000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwj5oL2A0rznAhULzCoKHddgAtEQr4kDegUIARDMAQ